

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 තත්ත්වගණනය කළ මතය

අභ්‍යන්තර පාලන ප්‍රාදේශීය සභාවේ 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය, එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය මෙහෙයුම් ප්‍රකාශනය, ශුද්ධ වත්කම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය, මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ ප්‍රමාණාත්මක ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති වලට අදාළ තොරතුරුද ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන් වලින් සමන්විත 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන 1987 අංක 15 දරන ප්‍රාදේශීය සභා පනතේ 172(1) උපවගන්තිය සහ 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 10(1) උපවගන්තිය සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාවේ ඇතුළත් විධිවිධාන ප්‍රකාර මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

මෙම වාර්තාවේ 1.6 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම් හැර, මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට අභ්‍යන්තර පාලන ප්‍රාදේශීය සභාවේ මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය ක්‍රියාකාරිත්වය හා මුදල් ප්‍රවාහ පොදුවේ පිළිගත් ගිණුම්කරණ පරිචයන්ට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්ත්වයක් පිළිබිඹු කරන බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 1.6 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මා මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් තත්ත්වගණනය කළ මතයක් පළ කරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතිවලට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විසින් විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිති යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තව දුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පොදුවේ පිළිගත් ගිණුම්කරණ පරිචයන්ට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකි වනු පිණිස අවශ්‍යවන අභ්‍යන්තර පාලනය තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

ප්‍රාදේශීය සභාවේ මූල්‍ය වාර්ථාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධ වගකීම, පාලනය කරන පාර්ශවයන් විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව ප්‍රාදේශීය සභාවේ වාර්ෂික හා කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 විගණන විෂය පථය (මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම)

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සෑමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මක භාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදු වන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්සන්ධානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන්, වේතනාන්විත මගහැරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මගහැරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබා ගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ ප්‍රාදේශීය සභාවේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව,
- අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, ප්‍රාදේශීය සභාව ක්‍රියාකර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,
- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව

1.5 වෙනත් නෛතික අවශ්‍යතා පිළිබඳ වාර්තාව

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ පහත සඳහන් අවශ්‍යතාවයන් සම්බන්ධයෙන් විශේෂ ප්‍රතිපාදන ඇතුළත් වේ.

- (අ) 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 6(1) (ඇ) (iii) වගන්තියේ සඳහන් අවශ්‍යතාවය අනුව ප්‍රාදේශීය සභාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉකුත් වර්ෂය සමඟ අනුරූප වේ.
- (ආ) 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 6(1) (ඇ) (iv) වගන්තියේ සඳහන් අවශ්‍යතාවය අනුව, ඉකුත් වර්ෂයේදී මා විසින් සිදුකරන ලද නිර්දේශයක් ඉදිරිපත් කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත්ව ඇත.

1.6 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ විගණන නිරීක්ෂණ

1.6.1 ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම උපවිත පදනම මත සිදු කරන බව ගිණුම් ප්‍රතිපත්ති අංක 02 යටතේ දක්වා තිබුණ ද උසාවි දඩ හා මුද්දර ගාස්තු ආදායම්, මුදල් පදනම මත ගිණුම්ගත කර තිබුණි.	ඉදිරියේ දී නිවැරදිව ගිණුම්ගත කිරීමට කටයුතු කරන බව.	උසාවි දඩ හා මුද්දර ගාස්තු උපවිත පදනමට ගිණුම්ගත කළ යුතුය.

1.6.2 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) මිලදී ගෙන තිබූ හා ඉදිකර තිබූ එකතු වටිනාකම රු.90,802 ක් වූ වත්කම් ප්‍රාග්ධනීකරණ නොතිබුණි.	2025 වර්ෂයේ දී නිවැරදි කරන බව.	මිලදීගත් හා ඉදිකරනු ලබන ජංගම නොවන වත්කම් නිවැරදිව ගිණුම්ගත කළ යුතුය.
(ආ) පුස්තකාල පරිග්‍රහණ ලේඛනය අනුව සභාව සතු පුස්තකාල පොත්වල පිරිවැය රු.3,052,194 ක් වුවද එය මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල රු.2,962,582 ක් ලෙස ගිණුම්ගත කිරීම නිසා එකී ශේෂයන් අතර රු.89,612 ක වෙනසක් නිරීක්ෂණය වේ.	නිවැරදි පොත් ශේෂයක් පවත්වා ගෙන යාමට කටයුතු කරන බව.	මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දක්වන ලද පිරිවැය හා පරිග්‍රහණ ලේඛනය අනුව පිරිවැය වෙනස හඳුනාගෙන 2025 වර්ෂයේ ගිණුම් තුළ නිවැරදි කළ යුතුය.
(ඇ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ මුද්දර ගාස්තු හා උසාවි දඩ ආදායම, පිළිවෙළින් රු.341,125 ක් හා රු.79,633 ක් අඩුවෙන් ගිණුම්ගතකර තිබුණි.	ප්‍රවර්ධන වර්ෂය සඳහා ලද උපලේඛන අනුව ආදායම් හඳුනාගත් බව.	අඩුවෙන් දක්වන ලද උසාවි දඩ හා මුද්දර ගාස්තු ආදායම් 2025 වර්ෂයේදී නිවැරදිව ගිණුම්ගත කළ යුතුය.

(ඇ) විවිධ වියදම් හා විගණන ගාස්තු වෙනුවෙන් පිළිවෙලින් රු.26,962 ක් හා රු.120,000 ක් ණයහිමියන් ඇතිකර නොතිබුණි.	ඉදිරියේදී ගිණුම් සකස් කිරීමේ දී නිවැරදිව ණයහිමියන් ඇති කිරීමට කටයුතු කරන බව.	ණයහිමි ප්‍රතිපාදන ඇති නොකරන ලද වියදම් නිවැරදිව ගිණුම්ගත කළ යුතුය.
(ඉ) ඉකුත් වර්ෂයන් වෙනුවෙන් ගෙවන ලද රු.475,935ක හිඟ වැටුප් වර්ෂයේ වියදම් ලෙස ගිණුම්ගතකර තිබුණි.	ඉදිරියේ ගිණුම් තැබීමේ දී නිවැරදිව වර්ෂයේ වියදම ගිණුම්ගත කිරීමට කටයුතු කරන බව.	ඉකුත් වර්ෂයට අදාළ වියදම් හඳුනාගෙන ගිණුම්ගත කළ යුතුය.

1.6.3 නොසැසඳූ ගිණුම් ශේෂ

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල දැක්වෙන ගිණුම් විෂයන් 07 කට අදාළ වටිනාකම් හා මූල්‍ය ප්‍රකාශන සමග ඉදිරිපත් කර තිබූ උපලේඛන අනුව වටිනාකම් අතර රු.මිලියන 8.88 ක වෙනසක් නිරීක්ෂණය විය.	උපලේඛන යාවත්කාලීන වී නොමැති බවත් වෙනස ඉදිරියේදී නිවැරදි කරන බව.	උපලේඛන යාවත්කාලීනකර ගිණුම් ශේෂවල වෙනස්කම් සසඳා නිවැරදි කළ යුතුය.

1.6.4 විගණනය සඳහා ලිඛිත සාක්ෂි නොවීම

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
එකතු වටිනාකම රු.563,494 ක් වටිනා ගිණුම් විෂයයන් 03 ක් සම්බන්ධයෙන් විස්තරාත්මක උපලේඛන, කාල විශ්ලේෂණ සහ ශේෂ සනාත කිරීම් ඉදිරිපස නොකිරීම හේතුවෙන් සතුටුදායක පරිදි පරීක්ෂා කිරීමට නොහැකි විය.	වර්ෂ ගණනාවක් තිස්සේ පවතින ශේෂවන අතර සනාථ කිරීම සඳහා කිසිදු උප ලේඛනයක් නොමැති බවත් තැන්පතු ලේඛනයේ මෙම වටිනාකම් ශේෂයන් නොමැති බැවින් 2025 වර්ෂයේදී නිවැරදි කිරීම් සිදු කරන බව.	මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දැක්වෙන ගිණුම් ශේෂ තහවුරු කරන විස්තරාත්මක උපලේඛන, කාල විශ්ලේෂණ සහ ශේෂ සනාථන යනාදී සාක්ෂි ඉදිරිපත් කළ යුතුය.

1.7 අනුකූල නොවීම

1.7.1 නීති, රීති, රෙගුලාසි හා කළමනාකරණ තීරණවලට අනුකූල නොවීම

නීති, රීති, රෙගුලාසි හා කළමනාකරණ තීරණවලට අනුකූල නොවූ අවස්ථා පහත දැක්වේ.

	නීති, රීති, රෙගුලාසි ආදියට යොමුව	අනුකූල නොවීම	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ)	1987 අංක 15 දරණ ප්‍රාදේශීය සභා පනතේ 134(1) වගන්තිය	2013 වර්ෂයේදී දියුණු කළ ප්‍රදේශ ලෙස ප්‍රකාශයට පත්කර තිබූ වසම් 04 ක වරිපනම් බදු අයකිරීමට සභාව මෙතෙක් කටයුතුකර නොතිබුණි.	2025 වර්ෂයේ තුන්වන කාර්තුවේ සිට වරිපනම් අයකිරීමට කටයුතු කරන බව.	දියුණු කළ ප්‍රදේශ ලෙස ප්‍රකාශයට පත්කර තිබූ වසම් 04 හි වරිපනම් අය කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.
(ආ)	2022 ජනවාරි 27 දිනැති අංක 2264/18 දරණ අති විශේෂ ගැසට් පත්‍රය මගින් 1980 අංක 47 දරණ ජාතික පාරිසරික පනතට කරනු ලැබූ සංශෝධන	පරිසර ආරක්ෂණ බලපත්‍ර ලබාගත යුතු ව්‍යාපාර ඒකක 12 ක් බලපත්‍ර ලබා නොගැනීම නිසා සමාලෝචිත වර්ෂයේදී සභා අරමුදලට රු.54,000 ක ආදායම අහිමි වී තිබුණි.	බලපත්‍ර ලබා දීමට අවශ්‍ය කටයුතු සිදු කරන බව.	පාරිසරික පනතේ විධිවිධාන අනුව පරිසර බලපත්‍ර ලබාගත යුතු ව්‍යාපාර ආයතන 12 සඳහා බලපත්‍ර ලබා දීමට කටයුතු කළ යුතුය.

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

ඉදිරිපත් කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා සභාවේ පුනරාවර්තන වියදම ඉක්මවූ ආදායම රු.මිලියන 9.69 ක් වූ අතර, ඊට අනුරූපීව ඉකුත් වර්ෂයේ පුනරාවර්තන වියදම ඉක්මවූ ආදායම රු.මිලියන 1.21 ක් විය.

2.2 ආදායම් පරිපාලනය

2.2.1 ඇස්තමේන්තුගත ආදායම්, බිල්කළ ආදායම්, රැස්කළ ආදායම් හා හිඟ ආදායම්

සභාවේ ලේකම්වරයා විසින් ඉදිරිපත් කළ තොරතුරු අනුව සමාලෝචිත වර්ෂයට හා ඉකුත් වර්ෂයට අදාළ ඇස්තමේන්තුගත ආදායම්, බිල්කළ ආදායම්, රැස්කළ ආදායම් හා හිඟ ආදායම් පිළිබඳ තොරතුරු පහත දැක්වේ.

ආදායම් ප්‍රභවය	2024				2023			
	ඇස්තමේන්තුගත ආදායම	බිල් ආදායම	කළ රැස් ආදායම	දෙසැම්බර් 31 දිනට මුළු හිඟය	ඇස්තමේන්තුගත ආදායම	බිල් ආදායම	කළ රැස් ආදායම	දෙසැම්බර් 31 දිනට මුළු හිඟය
	රු.	රු.	රු.	රු.	රු.	රු.	රු.	රු.
වරිපනම් හා බදු	1,455,760	1,712,135	1,726,095	(7,200)	852,000	1,366,805	1,391,075	6,760
කුලී	17,605,900	15,104,270	15,040,095 *	360,197	20,846,320	13,104,557	13,039,449	296,022
බලපත්‍ර ගාස්තු වෙනත් ආදායම්	3,279,520	3,561,639	3,587,639	1,000	3,258,020	3,605,561	3,705,442	26,000
	4,688,300	6,680,146	6,751,976	-	23,503,170	4,564,766	8,610,376	71,830
එකතුව	27,029,480	27,058,190	27,105,805	353,997	48,459,510	22,641,689	26,746,342	400,612
	=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====

* කුලී රු.26,222 ආණ්ඩුකාර අනුමැතියෙන් කපාහැරීම් සිදුකර ඇත.

2.2.2 ආදායම් රැස් කිරීමේ කාර්යසාධනය

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) ප්‍රාදේශීය සභාව සතු මාළුවෙළඳ පොළ බදුදීමෙන් ටෙන්ඩර් මත දේපළ හිඟ බදුකුලී රු.197,198 ක් ප්‍රාදේශීය සභා පනතේ 159(1) වගන්තිය ප්‍රකාරව අයකර ගෙන නොතිබුණි.	නඩු දැමීමට කටයුතු කර ඇති බව.	පනතේ 159(1) වගන්තිය ප්‍රකාරව හිඟ ආදායම් කඩිනමින් අයකරගත යුතුය.
(ආ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට දැන්වීම් පුවරු 78 ක් වෙනුවෙන් ලැබිය යුතු ගාස්තු රු.336,570 ක් අයකර ගෙන නොතිබුණි.	2025 වර්ෂයේ ගාස්තු සමඟ හිඟ මුදල් අයකර ගැනීමට කටයුතු කරන බව.	හිඟ ආදායම් කඩිනමින් අයකරගත යුතුය.
(ඇ) පළාත් සභාවේ ප්‍රධාන ලේකම්වරයාගෙන් හා අනෙකුත් බලධාරීන්ගෙන් ලැබිය යුතු උසාවි දඩ හා මුද්දර ගාස්තු පිළිවෙලින් රු.මිලියන 4.12 ක් හා රු.මිලියන 7.42 ක් විය.	2025 වර්ෂයේ පෙබරවාරි මාසය වන විට රු.මිලියන 2.68 ක උසාවි දඩ හා රු.මිලියන 4.47 ක මුද්දර ගාස්තු අයවී ඇති බව හා ඉතිරි හිඟය ද අයකර ගැනීමට කටයුතු කරන බව.	ප්‍රධාන ලේකම්, ආණ්ඩුකාර තුමා හා ඉඩම් රෙජිස්ටාර් කාර්යාලය සම්බන්ධීකරණය කර මේ සම්බන්ධ විධිමත් වැඩපිළිවෙලක් සකස් කළ යුතුය.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 හඳුනාගත් පාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
සේවා නියුක්තිභාර අරමුදල් මණ්ඩලය වෙත දායක මුදල් ගෙවීම නිසි පරිදි සිදු නොකිරීම නිසා සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රු.12,691 ක මුදලක් අධිභාර ලෙස ගෙවීමට සිදුව තිබුණි.	ඉදිරියේ දී කිසිදු ප්‍රමාදයක් ඇති නොවන පරිදි රජයේ ආයතන වෙත ගෙවිය යුතු ගාස්තු නියමිත දිනට ගෙවීමට කටයුතු කරන බව.	සභා අරමුදලට සිදුව ඇති පාඩුව රු.12,691 වගකිවයුතු පාර්ශවයන්ගෙන් අයකරගත යුතුය.

3.2 කළමනාකරණ අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) සභාව විසින් අනුමත කර තිබූ ගොඩනැගිලි සැලසුම් 04 කට අදාළව ආවරණ අනුමැතිය ලබා දීමේ ගාස්තු, පෙරසැරි ගාස්තු, අනුකූලතා සහතික ගාස්තු ලෙස එකතුව රු.මිලියන 1.36 ක් අයකර ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි. එසේම ගොඩනැගිලි තුනක අනුකූලතා සහතික ලබා නොගෙන ඉදිකිරීම් කටයුතු නිමකර ව්‍යාපාර කටයුතු පවත්වාගෙන ගියද සභාව විසින් ඒ සම්බන්ධයෙන් නීත්‍යානුකූල ක්‍රියාමාර්ග ගෙන නොතිබුණි.	ගාස්තු වලින් රු.5,000 ක මුදලක් අයකර ගෙන ඇති බව හා නියමිත ගාස්තු ගෙවන ලෙස ලිපි යොමු කිරීමට කටයුතු කරන බව.	සභාවට අයවිය යුතු රු.මිලියන 1.36 ක ගාස්තු නිසි පරිදි අය කර ගත යුතු අතර අනුකූල සහතික ලබා නොගෙන ඇති ඉදිකිරීම් සම්බන්ධයෙන් නීතිමය ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය .
(ආ) අක්කර 31 රූඩ් 03 ක් වූ සභාව සතු ඉඩම් 04 ක් වෙනත් පුද්ගලයින්/ ව්‍යාපාරිකයන් විසින් අනවසරයෙන් භාවිතා කරනු ලැබුවද ඒ සම්බන්ධයෙන් සභාව ඉදිරි ක්‍රියාමාර්ග ගෙන නොතිබුණි.	මෙම ඉදිකිරීම් තාවකාලික ඒවා වන බව ද ඉදිරියේ දී එම ඉදිකිරීම් සහ තාවකාලික වගා ඉවත් කිරීමට කටයුතු කරන බව.	සභාව සතු ඉඩම් 04 හි අනවසරයෙන් භාවිතා කරනු ලබන පුද්ගලයන් ඉවත්කර ගෙන සභා දේපල ආරක්ෂාකර ගත යුතු අතර එලදායි කාර්යයකට යෙදවිය යුතුය.

3.3 වත්කම් කළමනාකරණය

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) ප්‍රාදේශීය සභාව භුක්ති විදින ප්‍රමාණය අක්කර 136 රූඩ් 01 පර්චස් 16 ක් වූ ඉඩම් 111 ක නීත්‍යානුකූල අයිතිය පවරා ගෙන නොතිබුණි.	ඉඩම් පවරා ගැනීමට ක්‍රියාමාර්ග ගන්නා බව.	සභාව භුක්ති විදින ඉඩම් 111 ක නීත්‍යානුකූල අයිතිය පවරා ගැනීමට කඩිනමින් පියවර ගත යුතුය.

(ආ)	සභාවට ලද දිනය නිශ්චිතව සඳහන් නොමැති වාහන 02 ක් හා බවුසර් 02 ක් ධාවනයෙන් ඉවත් කර තිබුණද ඒවා අලුත්වැඩියා කර ප්‍රයෝජනයට ගැනීමට හෝ අපහරණය කිරීමට හා අයිතිය පවරා ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.	පවරා නොගත් වාහන පවරා ගැනීම සඳහා ලිපි යොමු කර ඇති බව.	ට්‍රැක්ටර් රථ 02 සහ ට්‍රැක්ටර් බවුසර් දෙකෙහි නීත්‍යානුකූල අයිතිය තහවුරු කරගෙන අලුත්වැඩියාකර ප්‍රයෝජනයට ගැනීමට හෝ අපහරණය කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.
-----	--	--	---

3.4 ව්‍යාපෘති, කර්තව්‍යන් හෝ ප්‍රාග්ධන වැඩ ප්‍රමාදයන්

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
සභාව විසින් පිළියෙල කරන ලද 2024 වර්ෂයේ වාර්ෂික ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම අනුව ඇස්තමේන්තු මුදල රු.මිලියන 69.94 ක් වූ සංවර්ධන යෝජනා 49 න් රු.මිලියන 63.42 ක් වූ සංවර්ධන යෝජනා 40 ක් ක්‍රියාත්මක කර නොතිබුණි.	අවශ්‍ය ප්‍රතිපාදන නොලැබීම හා ආදායම් මට්ටම අවම වීම නිසා යෝජනා ක්‍රියාත්මක කිරීමට නොහැකි වූ බව.	අයවැය මගින් ප්‍රතිපාදන වෙන්කර ඇති සංවර්ධන යෝජනා ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය. නැතහොත් සිදුකළ සැලසුම් සුදුසු පරිදි සංශෝධනය කළ යුතුය.

3.5 කොන්ත්‍රාත් පරිපාලනයේ දුර්වලතා

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
2024 වර්ෂයේ දකුණු පළාත් සංවර්ධන සැලැස්ම යටතේ සභාව විසින් අභ්‍යන්තර කොළපැලැස්ස නගරයේ මාළු වෙළඳපොළ අසල මාර්ගය ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම වැඩ විෂය අංක 01 යටතේ ABC සපයා ඇතිරීම වෙනුවෙන් ප්‍රවාහන පිරිවැය රු.83,816 ක් වැඩිපුර ගෙවා තිබුණි.	වැඩිපුර ගෙවා ඇති මුදල අදාළ කොන්ත්‍රාත්කරුගේ රැඳවුම් මුදලෙන් අඩුකරන බව ප්‍රතිපාදන වෙන්කරන ලද ආයතනය වන පළාත් පාලන දෙපාර්තමේන්තුව වෙත දන්වා ඇති බව.	නිවැරදි රේටය ඇස්තමේන්තු වලට ඇතුළත් කර එම රේටයන්ට අනුව ගෙවීම් කළ යුතු අතර වැඩිපුර ගෙවූ මුදල් අදාළ පාර්ශවයන්ගෙන් අයකර ගත යුතුය.

3.6 මානව සම්පත් කළමනාකරණය

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) සභාවේ අතිරික්ත කාර්ය මණ්ඩලය 13 ක් විධිමත් කර ගැනීමට සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානය වන විටත් කටයුතු කර නොතිබුණි.	අතිරික්ත නිලධාරීන් ඵලදායී ලෙස සේවය සඳහා යොදවාගෙන ඇති බවත් විධිමත් කර ගැනීමට කටයුතු කරන බව.	සභාවේ කාර්යය මණ්ඩල අවශ්‍යතාවයන් පිළිබඳ සමාලෝචනයක් සිදු කළ යුතුය.

(ආ)	2023 ජූලි මාසයේ මියගිය කම්කරුවෙකුගෙන් අයවිය යුතු රු.252,083 ක ණය ශේෂ අයකර ගෙන නොතිබුණි.	මරණ පාරිතෝෂික මුදල් ලද වහාම ණය ශේෂය අයකර ගැනීමට කටයුතු කරන බව.	ණය ශේෂ කඩිනමින් අයකර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.
-----	---	--	--

4. ගිණුම්කටයුතුභාවය හා යහපාලනය

4.1. වාර්ෂික ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
කර්මාන්ත, නවෝත්පාදන සහ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කිරීම යටතේ සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ මාර්ග 20 ක් ඉදිකිරීම සහ පාලම් හා බෝක්කු 05 ක් ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමට සැලසුම් කර තිබුණද, වර්ෂය තුළ මාර්ග 19 ක් සහ එක් බෝක්කුවක් ඉදිකර නොතිබුණි.	කර්මාන්ත සඳහා ප්‍රතිපාදන අයදුම් කළද අදාළ ප්‍රතිපාදන නොලැබීම මත එම කර්මාන්ත ක්‍රියාත්මක කිරීමට නොහැකි වූ බව.	ඉලක්කගත සංවර්ධන යෝජනා සැලසුම් කිරීමටත් ඒවා ක්‍රියාත්මක කිරීමටත් කටයුතු කළ යුතුය.

4.2 පාරිසරික ගැටළු

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) වාර්ෂික සෂ්‍ය අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ සැලැස්ම අනුව 2024 පෙබරවාරි මාසයේ සිට කොම්පෝස්ට් පොහොර භාවිතයෙන් ආදර්ශ ගොවිපලක් ආරම්භ කර පවත්වා ගෙන යාමට සැලසුම්කර තිබුණද විගණන දින වන තෙක් එය ක්‍රියාත්මක කර නොතිබුණි.	අරමුදල් ප්‍රමාණවත් නොවීම, සේවා හිඟය වැනි හේතු නිසා ගොවිපලක් ආරම්භ කිරීමට නොහැකි වූ බවත් ඒ වෙනුවට අඩු වියදම් කුකුළු ගොවිපලක් ආරම්භ කිරීමට කටයුතු කර ඇති බව.	කාර්යයන් සැලසුම් කිරීමේ දී පවත්නා සම්පත්, අරමුදල් හා කාර්යය මණ්ඩලය කෙරෙහි අවධානය යොමුකර සැලසුම්කරණය කළ යුතුය.
(ආ) සෂ්‍ය අපද්‍රව්‍ය මධ්‍යස්ථානයේ විවිධ ස්ථානයන්හි බැහැර කර තිබූ ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය නිසි පරිදි බැහැර කිරීම සම්බන්ධයෙන් ක්‍රමවත් වැඩපිළිවෙලක් සකස්කර නොතිබුණි.	ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය ප්‍රතිචක්‍රීකරණය කිරීම සඳහා මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය වෙත ලබා දීමට කටයුතු කරන බව.	සෂ්‍ය අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීම සඳහා ක්‍රමවත් වැඩපිළිවෙලක් සකස් කළ යුතුය.